

Posudek školitele

Ondřej Tábořský, Obecní samospráva v Pardubicích 1880 – 1914. Diplomová práce. UK FF, Ústav hospodářských a sociálních dějin 2008, 125 s. včetně příloh

Pan Tábořský vychází ve své diplomové práci (DP) z teze, že Pardubice byly na prahu doby, kterou zkoumá, národnostně českým venkovským městem s vlivnou židovskou menšinou, v níž se však jen ojediněle nacházeli velkopodnikatelé (viz lihovar majitel lihovaru Hynek/Ignaz Wertheimer). K jejich prudkému urbanistickému rozvoji přispělo několik okolností. Předně to bylo železniční spojení s Prahou a Vídní (1845), ještě více pak druhá průmyslová revoluce i okolnost, že se staly ústředím jedné ze zemědělsky vyspělých oblastí úrodného Polabí. V tomto směru však postrádám v jeho textu alespoň náznak analýzy finanční síly a bankovních obchodů místního peněžnictví. Autor se totiž soustředil na fenomén obecní samosprávy, kterou považuje za rozhodujícího činitele v politizaci veřejného prostoru tohoto města a jeho bezprostředního okolí, což je badatelská volba nepochybně nanejvýš oprávněná i v kontextu dosavadní historické produkce, jež u nás byla právě této problematice věnována.

Diplomant si na tomto badatelském poli počíná vskutku obeznaně, přestože shledal v předmětných archivních pramenech vážné mezery, jež se týkaly zejména voličských seznamů, které se pro I., II. a III. sbor místního obecního zastupitelstva zachovaly jen torzovitě. Přivítat je třeba zejména skutečnost, že potřebné údaje dokázal zrekonstruovat ze zachovalých seznamů přisedících porotních soudů. Této okolnosti pak využil k sestavení řady tabulek, jež se v textu i příloze této DP objevují v hojné míře. Ostatně k tématu, jež si zvolil, není příliš mnoho kvalitní regionální literatury. Nicméně však připomínám, že opomněl zejména sb. Člověk v Ostravě ...2007, v němž by našel řadu podnětů, jak analyzovat zájmový svět socio-profesních skupin z řad středních vrstev. Ostatně opřít se mohl o i některé studie ze sborníku Občanské

elity a obecní samospráva.... 2006, z něhož by mohl čerpat např. podněty ke konceptualizaci bádání o dějinách obcí nebo příklady, jak se vyrovnávat s problematikou proměn mentálních paradigmat, jež významně ovlivňovaly vztahy mezi partikulárními zájmy a tzv. „obecným dobrem“. K tomu též připomínám, že problematika městských dějin a regionalismu se dnes do okruhu bádání o kolektivních identitách promítá mnohem více než dříve.

Pan Táborský v této souvislosti zvolil metodologický postup již dříve osvědčený, jenž se opírá o detailní analýzu profesně-sociální struktury obecního zastupitelstva, o níž napsal nejpropracovanější kapitolu své DP (s. 16 – 39). Z obsahového i metodologického hlediska považují ovšem za nejprínosnější jeho pojednání o tzv. „Osobě čestné“ (s. 77 – 88), v němž porovnává žurnalistickou konstrukci ideálního komunálního politika s ritualizovanými praktikami jeho konkrétního výběru a samotným průběhem volebního aktu vskutku plastickým způsobem, jenž by mohl po jisté kompletizaci sloužit jako metodologický vzor. V tomto smyslu mám na mysli např. hlubší analýzu příbuzenských sítí i mentálních map voličů, jejich stavovských či skupinových zájmů (zejména pak utváření vztahů „natives“ versus „new comers“) i vliv autority státu na strukturaci komunálních politických cílů.

Z formulačních nedopatření upozorňuji na s. 29/konec 1. odstavce a s. 32 (viz nevhodně užitý pojem „stav“ v 2. ř.). Ve výkladové části 5.1.7. na s. 52/začátek 2. odstavce jde o pro mě nejasnou formulaci o vzniku mladočeského klubu v Pardubicích. Celkově se domnívám, že autor napsal kvalitní DP, v níž mě též zaujaly jeho pasáže o úloze regionálního politického tisku při strukturaci místních stranických zájmů a o pardubické židovské komunitě. Její text proto rád doporučuji k úspěšné obhajobě.

Praha 16. 9. 2008

prof. dr. Jiří Štaif, CSc.